

Adam Bielinowicz

Katecheza parafialna w archidiecezji warmińskiej – stan (październik 2012) i wyzwania na przyszłość

Studia Warmińskie 50, 69-78

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Ks. Adam Bielinowicz
Wydział Teologii
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Katecheza parafialna w archidiecezji warmińskiej – stan (październik 2012) i wyzwania na przyszłość

Słowa kluczowe: formy katechezy, katecheza, nauczanie, parafia, religia.

Key words: forms of catechesis, catechesis, preaching, parish, religion.

Schlüsselworte: Formen der Katechese, Katechese, Verkündigung, Gemeinde, Religion.

Wprowadzenie

Ponad dwudziestoletnia praktyka nauczania religii w polskich szkołach wyraźnie wskazuje na jej niewystarczający wpływ na chrześcijańską postawę katechizowanych. Doświadczenia minionych lat wskazują niezbicie na konieczność dopełniania religii w szkole katechezą w parafii. Szkoła nie jest w stanie zapewnić w sposób wyczerpujący wszystkich warunków, służących realizacji sześciu podstawowych zadań, które powinna realizować katecheza. Do zadań tych „Dyrektorium ogólne o katechizacji” z 1997 r. zalicza: rozwijanie poznania wiary, wychowanie liturgiczne, formację moralną, wychowanie do modlitwy, wychowanie do życia wspólnotowego, wprowadzenie do misji¹. Chodzi zatem nie tylko o przekazanie wiedzy o religii, ale i o wychowanie w wierze Kościoła oraz wtajemniczenie w jego istotę. Bez udziału wspólnoty parafialnej nie może dokonać się pełna inicjacja w misterium chrześcijaństwa. Wielokrotnie zwracał na to uwagę Jan Paweł II, który apelował o wzbogacenie katechezy szkolnej o nowe elementy

Adres/Adresse/Anschrift: ks. dr Adam Bielinowicz, Katedra Katechetyki i Pedagogiki, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, ul. Hozjusza 15, 11-041 Olsztyn, adam.bielinowicz@uwm.edu.pl

¹ Zob. Kongregacja ds. Duchowieństwa, *Dyrektorium ogólne o katechizacji*, Rzym 1997, wyd. polskie, Poznań 1998, 85–86 (dalej: DOK).

związane z parafią² w taki sposób, aby oba środowiska wychowawcze wzajemnie się uzupełniały i wspierały³. Dlatego też „Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce” z 2001 r. akcentuje pierwszoplanowe miejsce parafii w pracy katechetycznej, zwłaszcza w odniesieniu do katechezy sakramentalnej⁴.

Stan katechezy parafialnej w archidiecezji warmińskiej (październik 2012)

W archidiecezji warmińskiej, podobnie jak w całej Polsce, po transformacji ustrojowej nauczanie religii przeniesiono z punktów katechetycznych do systemu oświaty⁵, jednak parafia nie przestała być środowiskiem katechetycznym i swoimi funkcjami oraz zadaniami, które podejmuje, w dalszym ciągu oddziałuje wychowawczo. Dlatego trudno zgodzić się z głosami mówiącymi o konieczności powrotu katechezy do parafii, gdyż jest tu ona w pewnym zakresie ciągle obecna, pomimo nauczania religii, które odbywa się w szkole.

Należy jednak zwrócić uwagę na to, że zasięg oddziaływania parafii na młode i starsze pokolenia uległ znaczącej zmianie, a liczba (zwłaszcza) młodych ludzi mających kontakt z parafią wyraźnie zmalała. Po ponad dwudziestu latach skutki przeniesienia nauczania religii do szkoły są dobrze widoczne. W odniesieniu do dzieci i młodzieży zauważalny jest spadek ich liczby w regularnym przystępowaniu do sakramentów świętych i udziału w niedzielnej mszy św., a także słabsze zaangażowanie w życie grup religijnych. Często można odnieść wrażenie, że katechizowani w szkole uczniowie izolują się od parafii. Dla części z nich lekcja religii stwarza namiastkę życia religijnego, zaspokajając elementarne potrzeby religijne, a w konsekwencji zastępując parafię. Są to widoczne symptomy osłabienia więzi z parafią. Najwyraźniej widać je w większych miastach archidiecezji

² „Katechizacja w szkole domaga się oczywiście uzupełnienia o wymiar parafialny duszpasterstwa dzieci i młodzieży. Zdają sobie sprawę z trudności, jakie napotyka ten rodzaj katechezy, niemniej jednak trzeba znaleźć jakieś rozwiązanie, by dzieci i młodzież nie traktowały nauki religii jedynie jako jednego z przedmiotów nauczanych w szkole, ale by mogły czerpać siłę z bezpośredniego kontaktu z Bogiem w liturgii i sakramentach świętych” (Jan Paweł II, *Program dla Kościoła w Polsce. Wizyta ad limina* 1998, Kraków 1998, s. 35).

³ Nauczanie religii w szkole i katecheza w środowisku parafialnym wzajemnie się warunkują. Relacja pomiędzy nauczaniem religii w szkole i katechezą jest relacją różnicowania oraz komplementarności. Zob. Kongregacja ds. Duchowieństwa, DOK 73.

⁴ Konferencja Episkopatu Polski, *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce*, Kraków 2001, 82.

⁵ W roku 1990 z obiektów parafialnych odeszły dzieci i młodzież. Często stawiano pytanie, czy nie było to równoznaczne z utratą przez parafię jej funkcji wychowawczej. Wydawało się, że po przywróceniu religii polskiej szkole parafie zostaną zwolnione z pracy wychowawczej, że zabraknie tu dzieci i młodzieży, tworzących wokół świątyni klimat autentycznego środowiska wychowawczego.

warmińskiej. Parafia jawi się współcześnie jako instytucja, która poszukuje swojego właściwego miejsca we wciąż zmieniającej się rzeczywistości społecznej i religijnej. Nic jednak nie stoi na przeszkodzie, aby została pełniej włączona w proces katechizacji i pozostała dla niej uprzywilejowanym miejscem.

Dlatego niezbędna jest pogłębiona refleksja dotycząca aktualnego stanu katechezy i nowych wyzwań, których ona się domaga. W niniejszym artykule autor dokona określenia obecnego stanu katechezy parafialnej w parafiach archidiecezji warmińskiej oraz podejmie próbę wskazania potrzeb i metod jej ożywienia i dostosowania do potrzeb katechizowanych, tak aby mogła spełniać wszystkie cele, zadania i funkcje katechezy. Mówiąc o katechezie parafialnej dzieci i młodzieży nie można zapomnieć o katechezie dorosłych, uznanej przez Magisterium Kościoła za pierwszorzędną jej element. Dlatego niniejsza publikacja dotyczyć będzie także katechezy dorosłych.

Obecny stan katechezy parafialnej zaprezentowano w poniższej tabeli, która została sporządzona na podstawie analizy ankiet katechetycznych dostarczonych na przełomie października i listopada 2012 r. do Wydziału Nauki Katolickiej Kurii Metropolitalnej Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie przez 228 księży proboszczów posługujących na terenie archidiecezji warmińskiej. Należy zaznaczyć, że 47 proboszczów w rubryce dotyczącej katechezy parafialnej nie wpisało żadnej informacji. W archidiecezji warmińskiej występuje wiele typów parafii⁶, a ich różnorodność niewątpliwie warunkuje kształt katechezy parafialnej.

Tabela 1

Stan katechezy parafialnej w archidiecezji warmińskiej (październik 2012 r.)

Formy katechezy	Liczba parafii
Spotkania liturgiczne i formacyjne dla dzieci przygotowujących się do pierwszej spowiedzi i Komunii św.	178
Spotkania formacyjne dla rodziców dzieci przygotowujących się do przyjęcia pierwszej Komunii św.	153
Działalność ruchów i stowarzyszeń katolickich	122
Spotkania dla młodzieży przygotowującej się do przyjęcia sakramentu bierzmowania	115
Spotkania służby liturgicznej ołtarza	114
Katechizacja narzeczonych	98
Spotkania scholii i chórów kościelnych	7
Katechezy dla dorosłych	6
Duszpasterstwo akademickie	2

⁶ Są to: parafie duże i małe; parafie o dużej gęstości zaludnienia i parafie o kilku dojazdach; parafie wiejskie, miejskie i wielkomiejskie; parafie diecezjalne i zakonne; parafie z aktywnym laikatem i z laikatem biernym; parafie z wikariuszami i bez wikariuszy; parafie, które na swoim terytorium posiadają szkoły i parafie bez szkół itd. W każdym z tych typów można doszukać się specyficznych form organizacji życia religijnego i funkcji społecznych. Zob. <http://www.archwarmia.pl/parafie/parafie/> (29.10.2012).

Do ruchów i stowarzyszeń katolickich działających na terenie archidiecezji warmińskiej należą: Żywy Różaniec, Domowy Kościół, Ruch Odnowy w Duchu Świętym, Ruch Rodzin Nazaretańskich, Droga Neokatechumenalna, Franciszkański Zakon Świeckich, Wspólnota Krwi Chrystusa, Apostolstwo Dobrej Śmierci, Akcja Katolicka, Stowarzyszenie Ochotników Cierpienia, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży, Ruch Światło–Życie, Wspólnota Wiara i Światło, Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana”.

Analizując aktualne dane statystyczne dotyczące katechezy parafialnej w archidiecezji warmińskiej należy stwierdzić, że większość parafii skutecznie towarzyszy współczesnemu społeczeństwu, realizując wszystkie swoje funkcje i przydzielając uprzywilejowane miejsce katechezie. Dlatego niezależnie od aktualnych problemów i pewnych niedociągnięć związanych z katechezą w środowisku parafialnym, należy wyraźnie podkreślić szanse, które w środowisku parafialnym wciąż się nie wyczerpały i stanowią znaczny potencjał.

Wskazania Pierwszego Synodu Archidiecezji Warmińskiej

Mówiąc o wyzwaniach na przyszłość stojących przed katechezą parafialną warto sięgnąć do dokumentów Pierwszego Synodu Archidiecezji Warmińskiej⁷, który daje szereg istotnych wskazówek, niezbędnych do tego, aby parafia nieustannie i w jeszcze większym stopniu stawała się miejscem katechezy. Dokument opublikowano pod koniec 2012 r.; ukazanie się drukiem poprzedziły prace poszczególnych komisji oraz zespołów synodalnych. Zadaniem Synodu było przedstawienie duszpasterskiej perspektywy Kościoła lokalnego na przyszłość.

Wskazania dla katechezy parafialnej zostały zapisane w statutach wypracowanych przez Synodalną Komisję Nauczania i Wychowania Chrześcijańskiego. Setki godzin, często burzliwych dyskusji osób świeckich i duchownych⁸ pozwoliły wypracować wspólne stanowisko Komisji Nauczania i Wychowania Chrześcijańskiego Pierwszego Synodu Archidiecezji Warmińskiej. Opracowane statuty syno-

⁷ Prace synodalne zostały rozpoczęte w 2006 r. i trwały do roku 2012.

⁸ W pracach Komisji Nauczania i Wychowania Chrześcijańskiego uczestniczyło ponad trzydzieści osób, które reprezentowały różne środowiska. Wśród członków byli m.in.: osoby świeckie zaangażowane w katechezę parafialną oraz nauczanie religii w szkołach, księża proboszczowie, wykładowcy katechetyki na Wydziale Teologii UWM w Olsztynie, pracownicy Wydziału Nauki Katolickiej Kurii Metropolitalnej w Olsztynie. Komisja analizowała sugestie katechetyczne przesłane z poszczególnych parafii oraz szczegółowo omawiała zagadnienia związane z katechezą parafialną, starając się przede wszystkim ukazać perspektywę na przyszłość. Zob. Archiwum Wydziału Nauki Katolickiej, *Protokoły z posiedzeń Komisji Nauczania i Wychowania Chrześcijańskiego*, Teczka *Pierwszy Synod Archidiecezji Warmińskiej 2006–2012*.

dale są mocno osadzoną w rzeczywistości refleksją nad katechezą parafialną, jej obecnym stanem i kondycją oraz ukazują ją w perspektywie przyszłości. Dlatego powinny stać się swoistym podręcznikiem do katechizacji parafialnej.

Obecnie niezwykle istotną kwestią jest nie tylko lektura i pogłębiona refleksja statutów synodalnych, ale przede wszystkim podjęcie próby wprowadzenia ich w życie poszczególnych parafii w archidiecezji warmińskiej. Wdrażanie opracowanych przez Synod wskazówek dotyczących katechezy parafialnej nie wydaje się zagadnieniem trudnym i niemożliwym do realizacji, domaga się jednak przekroczenia pewnych schematów funkcjonowania wielu parafii. Dlatego powinno się apelować do katechetów świeckich i duszpasterzy, którzy winni przede wszystkim pamiętać, że „nie przynależą” tylko do danej parafii i przez to nie są zwolnieni z obowiązku dostrzegania dyspozycji katechetycznych Kościoła lokalnego.

W statutach dotyczących katechezy parafialnej poszczególne wskazania zostały pogrupowane z uwzględnieniem adresatów katechezy. Wśród nich odnajdujemy: katechizację parafialną dzieci, młodzieży, uczniów klas gimnazjalnych, uczniów szkół ponadgimnazjalnych, młodzieży studiującej, młodzieży pozaszkolnej i pracującej oraz dorosłych⁹.

Zadaniem, które stawia Synod przed katechezą parafialną dzieci, jest przede wszystkim przygotowanie katechizowanych do modlitwy i życia sakramentalnego oraz włączenie ich do życia w parafii. Ponadto zwraca uwagę na istniejące formy katechizacji i zaleca ich kontynuację we wszystkich parafiach. Do form katechizacji zaliczono m.in.: spotkania przygotowujące do przyjęcia sakramentów pokuty i pierwszej Komunii św., msze św. i nabożeństwa dla dzieci, działalność wspólnot, np. ministranci i lektorzy, dziecięce zespoły muzyczne, oazy¹⁰.

Wśród zadań odnoszących się do katechezy parafialnej młodzieży Synod na pierwszym miejscu wymienia: „obowiązki chrześcijanina wynikające z chrztu, sakramentu pokuty i Eucharystii, przygotowanie do sakramentu bierzmowania oraz pomoc w wyborze drogi powołania życiowego”¹¹. Następnie podkreśla, że katechizacja powinna pomóc młodym ludziom w odkrywaniu sensu ich życia, umożliwić osiągnięcie dojrzałości chrześcijańskiej, udzielić pomocy w odniesieniu do świata wartości, docenić wartość życia duchowego i modlitwy, zbudować intelektualny fundament wiary, a przede wszystkim wprowadzić młodzież w życie wspólnoty Kościoła¹².

W sprawie bierzmowania Synod zaleca, aby przygotowanie do tego sakramentu trwało minimum dziewięć miesięcy i było przeprowadzone w parafii za-

⁹ Zob. *ibidem*, 255–267.

¹⁰ Zob. *ibidem*, 255.

¹¹ *Ibidem*, 256.

¹² Zob. *ibidem*.

mieszkania ucznia. Spotkania kandydatów do bierzmowania należy organizować przynajmniej raz na dwa tygodnie, przy czym Synod wyraźnie podkreśla, że nie należy tych spotkań ograniczać jedynie do mszy św. Spotkania powinny odbywać się w małych grupach liczących do dwunastu osób; powinni prowadzić je księży i osoby świeckie odpowiednio do tego przygotowane¹³. Za dopuszczenie do bierzmowania odpowiadają księży proboszczowie, którzy powinni zawsze uwzględniać opinię katechetów na temat udziału młodzieży w szkolnych lekcjach religii oraz brać pod uwagę zaangażowanie podczas przygotowań prowadzonych w parafii¹⁴.

Synod zwraca szczególną uwagę na katechezę uczniów szkół ponadgimnazjalnych i uwrażliwia, aby tej katechezy nie ograniczać jedynie do lekcji religii, co ma miejsce w wielu parafiach archidiecezji warmińskiej. Zaleca się, aby we wszystkich parafiach organizować młodzieżowe formy celebracji liturgicznych oraz spotkania w ramach wspólnot i ruchów religijnych, ukierunkowane na pogłębienie znajomości podstawowych prawd wiary oraz pomoc w rozpoznaniu powołania do życia w małżeństwie, kapłaństwie lub zakonie. Zaleceniem końcowym jest, aby katechezę prowadzić w klimacie dialogu, który będzie wprowadzał młodzież w dojrzałą wiarę¹⁵.

W dokumencie synodalnym wskazano zadania odnoszące się do duszpasterstwa akademickiego, które powinno być prowadzone w ramach katechezy parafialnej we wszystkich parafiach, gdzie licznie zamieszkuje młodzież studiująca. Do zadań tych zaliczono wychowanie młodych świadomych katolików, odpowiedzialnych za losy Kościoła i ojczyzny oraz wprowadzanie ich w apostolat osób świeckich¹⁶.

Synod dostrzega potrzebę szczególnego rodzaju katechezy parafialnej skierowanej do młodzieży pozaszkolnej i pracującej. Katecheza ta winna nie tylko pouczać, ale przede wszystkim inspirować młodych ludzi do duchowego rozwoju. Należy prowadzić ją w ramach duszpasterstwa specjalistycznego lub poprzez małe grupy czy ruchy kościelne¹⁷.

Synod najwięcej miejsca poświęca katechezie dorosłych. Zwraca uwagę na to, że Kościół, aby móc rzetelnie realizować zbawczą wolę Boga wobec współczesnego człowieka, zobowiązany jest do szczególnej troski o katechezę dorosłych, która powinna być dostosowana do ich mentalności, zainteresowań i warunków życiowych. Powinna ona mieć charakter wspólnotowej refleksji, do której

¹³ Zaleceniem Synodu jest, aby powołać Szkołę Animatorów, której zadaniem będzie zorganizowanie formacji osób świeckich, przygotowującej do prowadzenia spotkań z młodzieżą przed bierzmowaniem. Zob. *ibidem*, 258.

¹⁴ Zob. *ibidem*, 257–259.

¹⁵ Zob. *ibidem*, 260–261.

¹⁶ Zob. *ibidem*, 262.

¹⁷ Zob. *ibidem*, 263.

uczestnicy wnoszą swoje osobiste doświadczenie, tak aby mogła odwoływać się do istniejących problemów w świetle Objawienia Bożego, uwzględniając potrzebę przekazywania całego depozytu wiary. Synod zaleca, aby katechezę parafialną dorosłych prowadzić we wszystkich parafiach w ciągu całego roku liturgicznego. Postuluje, aby w każdej parafii organizować m.in.: celebracje liturgiczne połączone z głoszeniem słowa; konferencje dla rodziców i chrzestnych; cykliczne spotkania dla rodziców, których dzieci przygotowują się do przyjęcia pierwszej Komunii św. i bierzmowania; pielgrzymki do miejsc świętych z uwzględnieniem warmińskich sanktuariów; rekolekcje zamknięte; katechezy w ramach wspólnot i ruchów religijnych. Ponadto należy poprzedzić niedzielą Eucharystią stałą krótką konferencją dotyczącą liturgii i godnego oraz owocnego w niej uczestnictwa¹⁸.

Ostatnim zaleceniem odnoszącym się do katechezy parafialnej jest postulat, aby przygotować szczegółowy program tej katechezy i wcielić go w życie na terenie archidiecezji warmińskiej¹⁹.

Podsumowaniem wskazań dotyczących katechezy parafialnej i podkreśleniem jej istotnej roli jest następujące stwierdzenie: „Katecheza parafialna jest podstawowym i naturalnym miejscem przepowiadania Słowa Bożego. Jej głównym zadaniem jest budowanie wspólnoty parafialnej i doprowadzenie katechizowanych do pełnej komunii z Bogiem”²⁰.

Wnioski i postulaty

Wielu autorów wskazuje liczne przyczyny niedoceny parafii jako miejsca katechezy, obarczając odpowiedzialnością głównie przemiany ostatnich dwudziestu lat, laicki styl życia znacznej części społeczeństwa, materialistyczne i hedonistyczne podejście wielu osób do życia. Istnieją jednak elementy kluczowe, które pozwalają skupić uwagę na przyczynach istnienia tego zjawiska i sposobach zaradzenia mu.

Istotną kwestią staje się forma komunikacji, którą posługiwać się będzie katecheza przy parafii. Należy zgodzić się z Marianem Zającem, który słusznie zauważa, że musi ona być bardziej uniwersalna, dająca możliwość odnalezienia się w parafii wszystkim wierzącym²¹. Osiągnięcia komunikacji należy przenosić na grunt katechezy w taki sposób, aby dochować wierności Bożemu Orędziu,

¹⁸ Zob. *ibidem*, 264–266.

¹⁹ Zob. *ibidem*, 267.

²⁰ *Ibidem*, 254.

²¹ Zob. M. Zajęc, *Parafia miejscem katechezy*, w: S. Kulpaczyński (red.), *Miejsca katechezy. Rodzina, parafia, szkoła*, Lublin 2005, s. 92.

dostrzegając przy tym potrzeby i oczekiwania współczesnego człowieka. Wskazując jednak na znaczenie komunikacji interpersonalnej w katechezie parafialnej, a także i szkolnej, należy pamiętać, aby nie popaść w skrajność i nie przekształcić katechezy jedynie w idealną formę komunikacji. Powstałoby wówczas niebezpieczeństwo spłylenia orędzia – katecheza zostałaby sprowadzona jedynie do odpowiedniej socjotechniki, która w rzeczywistości mogłaby stać się formą manipulacji. Co prawda, nie sposób nie docenić walorów komunikacji i warto o nich przypominać. Roztropnym wyjściem w tej sytuacji wydaje się być kompromis, który proponuje Heinz Lemmerman: „dobra treść i dobra forma rokuje skuteczność przekazu”²². Zagadnienie komunikacji w katechezie szeroko opisuje Ryszard Czekalski w książce zatytułowanej *Katecheza komunikacją wiary. Studium z katechetyki fundamentalnej*. Autor zmierzył się z pytaniem o możliwość nowego ujęcia katechezy, rozumianej jako komunikacja wiary i szeroko zarysował podstawowe czynniki warunkujące poprawność katechetycznej komunikacji (treści, środowiska i środki umożliwiające jej zaistnienie)²³.

Odpowiedzialność za katechizację w parafii spoczywa w pierwszym rzędzie na proboszczu²⁴, który powinien troszczyć się o właściwą organizację i poziom katechezy parafialnej i szkolnej²⁵. Dlatego warto postawić pytanie o kwalifikacje księży – kandydatów na proboszczów. Warto wskazać odpowiednie właściwości charakteru, które powinien mieć sprawujący kierowniczą funkcję w parafii oraz zastanowić się nad cechami i kwalifikacjami decydującymi o powodzeniu pracy duszpasterskiej. Prawie trzydzieści lat temu podjął się tego tematu Janusz Mariański w publikacji zatytułowanej: *Życie parafii*²⁶. Oprócz uznanych powszechnie walorów osób kierujących zespołami ludzkimi, można wyróżnić także zespół cech charakterystycznych dla proboszcza – pasterza wspólnoty parafialnej, która jest istotnym miejscem prowadzenia katechizacji. Wśród tych cech Mariański wymienia:

²² H. Lemmerman, *Szkola retoryki*, Wrocław 1995, s. 80.

²³ Zob. R. Czekalski, *Katecheza komunikacją wiary. Studium z katechetyki fundamentalnej*, Płock 2006.

²⁴ Kodeks Prawa Kanonicznego (kan. 776-777) nakłada na proboszcza następujące zadania odnośnie do katechezy: troska o prowadzenie katechezy przygotowującej do uczestnictwa w sakramentach; zorganizowanie nauczania katechetycznego, trwającego odpowiedni okres, dla dzieci w celu zapewnienia im właściwego przygotowania do pierwszego przyjęcia sakramentu pokuty, Najświętszej Eucharystii i bierzmowania; zatroszczenie się o to, by dzieci po przyjęciu pierwszej Komunii świętej w dalszym ciągu pogłębiały swą formację katechetyczną; objęcie katechizacją osób upośledzonych fizycznie i umysłowo; wprowadzenie różnych form katechezy dla młodzieży i dorosłych w celu oświecenia i pogłębienia ich wiary.

²⁵ Konferencja Episkopatu Polski, *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce*, Kraków 2001, 140.

²⁶ Zob. J. Mariański, *Życie parafii*, Wrocław 1984.

1. Umiejętność koncentracji na sprawach istotnych. Nie da się wykonywać wszystkiego i za wszystkich. Proboszcz powinien wybierać priorytety, widzieć całość spraw i koncentrować się na problemach w danej chwili najważniejszych.

2. Zdolność sprawnego podejmowania decyzji. Wiąże się ona z samodzielnością i odpowiedzialnością za podejmowane działania. Osoba niezdolna do podejmowania w odpowiednim czasie ważnych decyzji nie nadaje się na kierownicze stanowisko w parafii.

3. Pozytywne cechy charakteru. Chodzi tu o cnoty kardynalne (roztropność, sprawiedliwość, umiarkowanie, męstwo) oraz takie cechy, jak: prawość, prawdomówność, poczucie sprawiedliwości, odpowiedzialność za innych.

4. Umiejętność doboru właściwych współpracowników.

5. Permanentne kształcenie się. Konieczna jest stała formacja i doksztalcenie się w zakresie teologii, duszpasterstwa, katechetyki itp.

6. Umiejętność właściwej komunikacji i przekazu informacji. Proboszcz powinien wiedzieć, co ważnego dzieje się w parafii i równocześnie informować współpracowników o ważnych sprawach parafialnych.

7. Zdolność zaufania samemu sobie. Przeświadczenie, że idzie się we właściwym kierunku, optymizm niepoddający się rezygnacji – to cechy opierające się nie tylko na przesłankach czysto ludzkich, ale wynikające z inspiracji Stwórcy²⁷.

Chociaż trudno mówić o jednolitym modelu wizerunku proboszcza, to jednak przytoczone cechy przewodnika wspólnoty parafialnej w dużym stopniu umożliwiają właściwe pełnienie posługi i są gwarancją, że katecheza parafialna będzie skutecznym narzędziem ewangelizacji.

Zakończenie

Na zakończenie warto postawić pytanie: czy parafia rozumiana jako miejsce realizacji katechezy udźwignie ciężar pokładanych w niej nadziei? Wskazania Pierwszego Synodu Archidiecezji Warmińskiej, dokumenty Kościoła oraz literatura katechetyczna nie oznaczają jeszcze, że będą one analizowane i wprowadzane w życie. Posiadanie nowoczesnej infrastruktury parafialnej z pięknymi świątyniami i wyremontowanymi salami spotkań samoczynnie nie zmieni religijności i nie pogłębi wiary parafian. Należy pokładać nadzieję, że współczesne próby ożywienia parafii jako ośrodka katechezy z pewnością w perspektywie wieloletniej przyniosą pozytywne skutki. Dlatego już dziś należy sprostać wymaganiom Synodu, wcielając je w życie. Konieczne są konkretne decyzje i działania po stronie

²⁷ Ibidem, s. 144–145.

świeckich i duchownych, dzięki którym katecheza nie będzie tylko szukała godnego miejsca dla siebie w parafii, ale stanie się istotnym elementem ewangelizacji w posłudze Kościoła i zacznie autentycznie umacniać tożsamość chrześcijańską, pomagać żyć wartościami Ewangelii. Należy pokładać nadzieję, że trwająca obecnie w archidiecezji warmińskiej ewangelizacja²⁸ niewątpliwie przyczyni się do ożywienia katechezy parafialnej.

THE PARISH CATECHESIS IN THE ARCHDIOCESE OF WARMIA – STATE (OCTOBER 2012) AND CHALLENGES IN THE FUTURE

(SUMMARY)

The author of the article uses statistical data to present various forms of parish catechesis that are conducted today in the Archdiocese of Warmia. Then, referring to both the documents of The First (XIV) Synod of the Archdiocese of Warmia and subject literature, the author reflects on parish catechesis, which is necessary to make a parish a proper and successful place of adult, youth and children catechesis.

DIE KATECHESE IN DEN PFARREIEN DER ERZDIÖZESE ERMLAND – STAND (OKTOBER 2012) UND DIE HERAUSFORDERUNGEN IN DER ZUKUNFT

(ZUSAMMENFASSUNG)

Der Autor des Artikels präsentiert auf der Grundlage von statistischen Daten Formen der modernen Pfarrkatechese in der Erzdiözese Ermland. Gestützt auf die Dokumente der Ersten (XIV.) Synode der Erzdiözese Ermland und themenbezogener Literatur unterzieht er anschließend die Pfarrkatechese einer Reflexion, die notwendig ist, damit die Pfarrei in immer größerem Maße ein Ort der Katechese für Erwachsene, Jugendliche und Kinder werden kann.

²⁸ Zob. H. Tryk, *Ruszyły rekolekcje ewangelizacyjne*, <http://ewangelizacja.archwarmia.pl/aktual->